

УРЛАГ, УТГА ЗОХИОЛ СУДЛАЛ: ИННОВАЦ (ICIAL 2026)

**ОЛОН УЛСЫН ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ
ХУРЛЫН ХӨТӨЛБӨР**

Хэзээ: 2026 оны 4 дүгээр сарын 24-ний өдөр	
Хаана: МУИС-ийн Төв байр, Эрдмийн танхим	
ХУРЛЫН НЭЭЛТ	
08.30-09.00	Хурлын бүртгэл
09.00-09.05	“Морин хуурын аялгуу” Морин хуурч Н.Билгүүнчимэг, МУИС-ийн докторант
09.05-09.10	Хурлыг нээж үг хэлэх: МУИС-ийн Сургалт, оюутны хөгжил эрхэлсэн проректор Д.Заяабаатар
09.10-09.15	Хуралд баяр хүргэж үг хэлэх: МУИС-ийн ШУС-ийн захирал Б.Болд-Эрдэнэ
09.15-09.25	Үндсэн илтгэл: <i>“Утга зохиол, урлаг судлалын тэнхимийн судалгаа-инновацын бодлого, өнөөгийн байдал, цаашдын чиг хандлага”</i> МУИС-ийн Утга зохиол, урлаг судлалын тэнхимийн эрхлэгч С.Дашдэжид Хурлын чиглүүлэгч: МУИС-ийн Утга зохиол, урлаг судлалын тэнхимийн дэд профессор Х.Сүглэгмаа
09.25-09.30	Хуралд оролцогчид дурсгалын зураг авхуулах

САЛБАР ХУРАЛДААН-I: УРЛАГ СУДЛАЛ-ИННОВАЦ

Хэзээ: 2026 оны 4 дүгээр сарын 24-ний өдөр

Хаана: МУИС-ийн Төв байр, 320 тоот танхим

Хурлын дарга: П.Даваапил /Монгол Улс/

Moderator of the session: P.Davaapil /Mongolia/

ЧИГЛЭЛ: УРЛАГИЙН ТҮҮХ, СУРВАЛЖ СУДЛАЛ

09.30-09.45	1. П.Баасанжаргал (Монгол улс), Б.Нацагдорж (Монгол улс) <i>Дүрслэх урлаг, дүрслэх урлагийн зах зээл ба хэрэглээ: Докторын диссертацид хийсэн библиометрик шинжилгээ</i>
09.45-10.00	2. Телеки Кристина (Унгар улс) <i>Хангай ханы (Хангай жалвуу) шүтээн зургуудын тухай</i>
10.00-10.15	3. Т.Цэцэгжаргал (Монгол улс), Г.Ичинхорлоо (Монгол улс) <i>Тойрон бүжих зан үйлийг “Хүрээ ба гороо” гэх үгсийн утгад харгалзуулан тайлбарлах нь</i>
10.15-10.30	4. Л.Хэрлэн (Монгол улс) <i>“Матар” сэтгүүлийг судалгааны эх хэрэглэгдэхүүнд ашиглах боломж</i>
10.30-10.45	5. Г.Батдорж (Монгол улс) <i>Цэргийн үлээвэр хөгжимчин бэлтгэх гадаадын зарим улс ба монгол улсын туршилага</i>
10.45-11.00	6. Ц.Сүхбат (Монгол улс) <i>Монгол цэргийн хөгжмийн өв соёл</i>
11.00-11.30	ЦАЙНЫ ЗАВСАРЛАГА

ЧИГЛЭЛ: УРЛАГИЙН ОНОЛ, ГОО ЗҮЙ, ФИЛОСОФИ

11.30-11.45	1. Д.Золбоо (Монгол улс) <i>Гэрэл зураг дахь гоо сайхны хэм хэмжээний шинэ хүрээ</i>
11.45-12.00	2. Ш.Ариунаа (Монгол улс), Т.Сэлэнгэ (Монгол улс) <i>Урлаг судлалын гурван үндсэн хүрээний нэгдэл ба уран сайхны шүүмжлэлийн философи суурь: монголын абстракт уран зургийн жишээн дээр</i>
12.15-12.30	3. Б.Дагзмаа (Монгол улс), С.Бүжинлхам (Монгол улс) <i>Урлаг ба танин мэдэхүй: урлагт холбоотой мэдлэгийн хэллэгэн ба хэллэгэн бус хэлбэрүүд</i>

12.30-12.45	4. Э.Баасандорж (Монгол улс) <i>Адилсалгүйн асуудал ба урлагийн эрх чөлөө</i>
12.45-13.00	5. А.Болормаа (Монгол улс) <i>Дурсамжийн өнгө ба орон зайн туршлага: Монголын байгалийн уран зурагт хийсэн нейрофеноменологийн судалгаа</i>
13.00-13.15	6. Э.Тогтуун (Монгол улс) <i>Японы “Цэцэг үзэх тэмдэглэлт өдөр”-ийн гоо зүйн практик бүтэц</i>
13.15-13.30	7. Б.Дэлгэрмаа (Монгол улс), Л.Энхзул (Монгол улс) <i>Ёс суртахууны асуудал Монголын кино урлагт тусгагдсан нь</i>
13.30-13.45	8. Ж.Дурайна (БНХАУ) <i>Морины зүс, өнгөний бэлгэдэл хөгжмийн гоо зүйн сэтгэлгээнд тусгалаа олсон нь</i>
13.45-13.50	ХЭЛЭЛЦҮҮЛЭГ
13.50-14.30	ҮДИЙН ХООЛ

ЧИГЛЭЛ: УРЛАГИЙН БОЛОВСРОЛ	
14.30-14.45	1. Б.Содном (Монгол улс) <i>Уламжлалт гэрийн сургалтын арга барил</i>
14.45-15.00	2. Б.Намуун (Монгол улс) <i>Монгол дахь албан бус бүжгийн боловсрол: өнөөгийн байдал ба тулгамдсан асуудал</i>

ЧИГЛЭЛ: ДИЖИТАЛ, МЕДИА УРЛАГ	
15.00-15.15	1. Х.Оюундолгор (Монгол улс), А.Энхбаяр (Монгол улс) <i>Өндөр гэгээн Г.Занабазарын хосгүй үнэт бүтээлүүдийн виртуал музей</i>
15.15-15.30	2. Chili.Muge (БНХАУ), Д.Цэцэнбилэг (Монгол улс), Х.Саранчимэг (Монгол улс), Н.Оюун-Эрдэнэ (Монгол улс) <i>Үзэмчин бүжгийн кинесферийн бүтэц, орон зай, хөдөлгөөний эрчмийн чанарын судалгаа Хөдөлгөөнд суурилсан бүжиг судлалын арга зүй</i>
15.30-15.45	3. П.Гантуяа (Монгол улс), Т.Оюун-Эрдэнэ (Монгол улс) <i>Модон барын үсгийн хэлбэр зүйн ялгааг гүн сургалтын аргаар ангилан таних нь: XVII зууны Бээжин ба буриад барын жишээ</i>

ЧИГЛЭЛ: УРЛАГ СУДЛАЛ-ИННОВАЦ	
15.45-15.55	1. П.Даваапил (Монгол улс), Б.Баяннамсрай (Монгол улс) <i>Эрдэнэ-Очирын Сандагжавын “Монгол хөөмийн урлаг” бүтээл дэх хөөмийн авиа, дуурслын тухай ойлголт</i>
15.55-16.05	2. М.Амаржаргал (Монгол улс) <i>Монгол хөөмийн урын сангийн онтологи ба функциональ загварчлал</i>
16.05-16.20	3. Х.Мижиддорж (Монгол улс), Ч.Энхболд (Монгол улс), Д.Баасанхорол (Монгол улс), Ж.Тунгалаг (Монгол улс) <i>Монгол торгоны хээ ба соёлын утга: үндэсний хувцас өмсөх дадлын PLS-SEM шинжилгээ</i>
16.20-16.30	4. Б.Нарантулга (Монгол улс) <i>Урлагийг сэтгэл заслын хүрээнд шинэчлэн тодорхойлох нь: Монголын нөхцөл дэх инновацийн боломж (Корнелиа Элбрихтийн “Чиглүүлэгт зургийн сэтгэл засал” аргачлалын жишээн дээр)</i>
16.30-16.45	5. Р. Нацагдоо (Монгол улс) <i>Жүжигчний дуу хоолой, ярианы техникийг хөгжүүлэхэд монгол туулийг ашиглах нь</i>
16.45-16.55	6. Jirimutu (БНХАУ) <i>Хосолмол цартай хуурын дуугаралтын онцлог</i>
16.55-17.00	ХЭЛЭЛЦҮҮЛЭГ

САЛБАР ХУРАЛДААН-II: УТГА ЗОХИОЛ СУДЛАЛ-ИННОВАЦ	
Хэзээ: 2026 оны 4 дүгээр сарын 24-ний өдөр	
Хаана: МУИС-ийн Төв байр, Эрдмийн танхим	
Хурлын дарга: С.Дашдэжид /Монгол Улс/ Moderator of the session: S.Dashdejid /Mongolia/	
ЧИГЛЭЛ: УТГА ЗОХИОЛ СУДЛАЛ-ИННОВАЦ	
09.30-09.45	1. Б.Хишигсүх (Монгол улс) <i>“Сүнжидмаа” дуулалт жүжгийн үнэ цэн</i>
09.45-09.55	2. Регина.И, (ОХУ), Марина.К (ОХУ) <i>Монголын уран зохиолын судалгааны ирээдүйн төлөв цахим хүмүүнлэгийн ухааны хүрээнд</i>

09.55-10.10	3. Г.Галбаяр (Монгол улс), Хорвоо (БНХАУ) <i>Монголын уран зохиол дахь жүжгийн зохиолын үүсэл, хөгжилд нөлөөлсөн хүчин зүйлс</i>
10.10-10.25	4. Ч.Хулан (Монгол улс) <i>“Ордон” бүтээлийн онцлог, ач холбогдлыг танилцуулах нь</i>
10.25-10.40	5. Г.Нандинбилиг (Монгол улс), И.Даваадорж (Монгол улс) <i>Монгол үлгэрийн баатрын аялал (Hero’s Journey)-ыг инновацын бүтээл болгосон туршилага, боломж</i>
10.40-10.50	6. Б.Баянжаргал (Монгол улс) <i>Бичвэрийн үг хоорондын зайн өөрчлөлтөөс хамааруулан унших үйл явцын загваруудыг судалсан нь</i>
10.50-11.00	7. Solongo Treml (Герман улс) <i>Монголын орчин үеийн яруу найргийг герман хэлэнд орчуулсан нь</i>
11.00-11.25	ЦАЙНЫ ЗАВСАРЛАГА
11.25-11.40	1. А.Энхбаяр (Монгол улс) <i>Монголын нууц товчоонд гардаг түүхэн газар орныг 360° дүрслэл ба виртуал орчинд танилцуулах нь</i>
11.40-11.55	2. Б.Оюунцэцэг (Монгол улс) <i>Ерөнхий боловсролын сургуулийн уран зохиолын сургалтын хөтөлбөрийн хөгжил ба хэрэгжилт</i>
11.55-12.10	3. Д.Нямдорж (Монгол улс) <i>Хиймэл оюун ухаанд суурилсан бичвэрийн шинжилгээ: Уран зохиолын судалгааны шинэ арга зүй</i>
ЧИГЛЭЛ: АМАН ЗОХИОЛ	
12.10-12.20	1. С.Солонгоо (БНХАУ) <i>“Амар баясгалан” тоглоомын дөрвөн хувилбарын дүр, бэлгэдлийг шинжлэх нь</i>
12.20-12.30	2. Гэгээнзул (БНХАУ), Хувьсгалт (БНХАУ) <i>Жарууд ардын дуу “Сүмрү анга”-гийн тухай шинжлэх нь</i>
ЧИГЛЭЛ: УРАН ЗОХИОЛЫН ХАРИЛЦАА ХОЛБОО	
12.30-12.40	1. Л.Ариун (Монгол улс) <i>Социализмын үеийн уран сайхны кинонд буддын шашныг дүрсэлсэн байдалд хийсэн агуулгын шинжилгээ</i>

12.40-12.50	2. Аяс (БНХАУ), Ван Мандуга (БНХАУ) <i>Монгол Улсын орчин үеийн уран зохиолын Дундал улс дахь орчуулга ба тархалт (2001 - 2020)</i>
12.50-13.05	3. Тугцэцэг (БНХАУ), С.Хөвсгөл (Монгол улс) <i>“Буянхишиг да лам” дууны харьцуулалт</i>
13.05-13.15	4. Э.Батжавхлан (Монгол улс), А.Дөлгөөнсаран (Монгол улс) <i>“Хуучин гэрээслэл”-ийн орчуулгад тулгамддаг зарим асуудал (“Дуулал 1” шүлгийн жишээн дээр)</i>
13.15-13.30	5. Тэргэл (БНХАУ) <i>Тууль Жангар хийгээд Калевала дах домгийн элементийн харьцуулал</i>
13.30-13.40	ХЭЛЭЛЦҮҮЛЭГ
13.40-14.15	ҮДИЙН ХООЛ

ЧИГЛЭЛ: УРАН ЗОХИОЛЫН ТҮҮХ, СУРВАЛЖ СУДЛАЛ	
Хурлын дарга: Г.Галбаяр /Монгол Улс/ Moderator of the session: G.Galbayar /Mongolia/	
14.15-14.30	1. С.Ю.Неклюдов (ОХУ), Софиа Козлова (ОХУ) <i>Монгол угсаатны соёл дахь нар сарны хиртэлтийн домог</i>
14.30-14.45	2. С.Дашдэжид (Монгол улс), Чилгэр (БНХАУ) <i>“Гэсэрийн тууж”-ийн аман хувилбарыг дэлгэрүүлэх асуудалд (Бай Чишаний жишээн дээр)</i>
14.45-15.00	3. Д.Мөнх-Отгон (Монгол улс) <i>Рашаантын хүрээний аграмба ламтны зохиосон Дарба бандида гэгээнтний намтар залбирлын тухаа</i>
15.00-15.15	4. Б.Бүжинлхам (Монгол улс), П.Яньдий (Монгол улс) <i>“Утгын чимэг” наадмын өгүүллэгүүд дэх хотжилт ба нийгмийн өөрчлөлтийн нөлөө</i>
15.15-15.30	5. А.Эрдэнэ (Монгол улс) <i>Манайх гол улс буюу зарим үгсийн язгуур утгын тайлбарт</i>
15.30-15.45	6. Х.Сүглэгмаа (Монгол улс), Яргайцэцэг (БНХАУ) <i>“Хаадын үндэсний эрдэнийн товч” ба “Эртний Монголын хаадын үндэсний их шар тууж оршив” түүхэн зохиолуудын харьцуулсан судалгаа</i>

15.45-16.00	7. Г.Болормаа (Монгол улс) <i>Хотгойд яруу найрагч Жамцын Бадраагийн дууны шүлэг, яруу найргийн зарим онцлогоос</i>
ЧИГЛЭЛ: УРАН ЗОХИОЛЫН БОЛОВСРОЛ	
16.00-16.15	1. Г.Нарантунгалаг (Монгол улс), Б.Энхсүвд (Монгол улс) <i>Түүхэн сурвалжууд дахь домгийн өгүүлэмжийг харьцуулах нь</i>
16.15-16.25	2. Бат (БНХАУ) Б.Ринчений <i>“Монгол бичгийн хэлний зүй”-ийн түүхэн ба өнөөгийн ач холбогдлыг өгүүлэх нь</i>
16.25-16.40	3. Б.Надмид (Монгол улс) <i>Мультимодал боловсролын хандлагын хүрээнд уран зохиолын хичээлд визуал хэрэглэгдэхүүн ашиглах боломж, арга зүй</i>
16.40-16.55	4. Ж.Даваасүрэн (Монгол улс), А.Мөнх-Оргил (Монгол улс) <i>Д.Батбаярын үргэлжилсэн үгийн зохиол дахь хүмүүжлийн сэтгэлгээ</i>
16.55-17.00	ХЭЛЭЛЦҮҮЛЭГ
ХУРЛЫН ХААЛТ	
Хэзээ: 2026 оны 4 дүгээр сарын 24-ний өдөр	
Хаана: МУИС-ийн Төв байр, Эрдмийн танхим	
17.00-17.10	ICIAL-2026 Олон улсын эрдэм шинжилгээний хурлын нэгдсэн үр дүн: МУИС-ийн ШУС-ийн УЗУСТ-ийн дэд профессор Х.Сүглэгмаа
17.10-17.20	Хурлыг хааж үг хэлэх: МУИС-ийн ШУС-ийн Хүмүүнлэгийн ухааны салбарын захирал Г.Элдэв-Очир